

Raimon Ribera

EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS

AMB CONTRAPUNTS DE

Abdelmumin Aya

Arxiprest Joan

Montse Castellà

FRAGMENTA EDITORIAL

Col·lecció: INTRODUCCIONS, I
Consell assessor: JOAN BADA
JOAN GÓMEZ I SEGALÀ
RAIMON RIBERA
FRANCESC ROVIRA

Primera edició: MAIG DEL 2007

Producció editorial: IGNASI MORETA
Producció gràfica: INÊS CASTEL-BRANCO

Impressió i relligat: ROMANYÀ VALLS, SA
Verdaguer, 1
08786 Capellades

© 2007 RAIMON RIBERA I REGULL
pel text principal

© 2007 VICENTE HAYA SEGOVIA
JOAN GARCÍA CASANOVAS
MONTSERRAT CASTELLÀ OLIVÉ
pels textos respectius

© 2007 **FRAGMENTA EDITORIAL, SLL**
Topazí, 31, entl. 2^a
08012 Barcelona
www.fragmenta.cat
fragmenta@fragmenta.cat

Dipòsit legal: B. 19.341-2007
ISBN: 978-84-935695-2-5

RESERVATS TOTS ELS DRETS

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	7
I. ¿QUÈ ÉS EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS?	9
1. Els tres diàlegs	11
2. El diàleg interreligiós, un itinerari	13
3. Dues posicions a evitar i un debat significatiu	15
4. El que es deriva del diàleg interreligiós	18
5. Els continguts del diàleg interreligiós	20
6. Una distinció a considerar	26
II. LA MANERA D'ENTENDRE LA RELIGIÓ, ¿CONDICIONA EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS?	29
1. Visions de la religió	32
2. Religió i llibertat	36
3. La centralitat antropològica del fet religiós i la secularització	38
4. Un requisit paradoxal	39
5. Reticències davant del perill	44
6. Religió i veritat	45
7. Fonamentalisme i diàleg interreligiós	46
III. ELS ACTORS DEL DIÀLEG INTERRELIGIÓS	49
1. El diàleg de les autoritats	49
2. El diàleg dels experts	53

3. El diàleg de la base	54
4. Algunes iniciatives internacionals	55
IV. LA DISPOSICIÓ DE LES RELIGIONS ENVERS EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS	59
V. PROBLEMES I OBSTACLES DEL DIÀLEG INTERRELIGIÓS	63
1. Problemes	64
2. Obstacles	73
VI. ALLÒ QUE EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS APORTA A LES RELIGIONS	81
Condicions de supervivència de les religions	84
VII. ALLÒ QUE EL DIÀLEG INTERRELIGIÓS APORTA AL MÓN	89
Les institucions públiques i el diàleg interreligiós	92
CLOENDA	95
ANNEX I. <i>La pregària o celebració interreligiosa</i>	97
ANNEX II. <i>L'espai interreligiós</i>	107
BIBLIOGRAFIA COMENTADA	119
CONTRAPUNTS	123
Dialogar és compartir un abisme <i>Abdelmumin Aya</i>	125
Diàleg i religió <i>Arxiprest Joan</i>	131
Els tres diàlegs: interreligiós, intrareligiós i extrareligiós <i>Montse Castellà</i>	135

INTRODUCCIÓ

EN COMENÇAR EL SEGLE XXI, unes quantes religions tenen una incidència real en la vida d'un nombre considerable de ciutadans de tot el món. Té sentit, doncs, que, independentment de quina sigui la posició personal de cadascú respecte al fet religiós, s'analitzin les religions i les seves relacions.

Les reflexions que segueixen es limitaran a un aspecte parcial d'aquestes relacions, el del diàleg entre les religions. No s'abordaran ni les característiques ni la situació de cada religió, ni com cada religió es relaciona amb el món modern, ni dels conflictes que hi ha entre elles.

El diàleg interreligiós es pot abordar a molts nivells i des de molts punts de vista. Aquí no es tindrà com a eix central la «descripció de fets». Les reflexions presentades sorgeixen d'experiències viscudes en el diàleg interreligiós a Catalunya i de l'interès pel que passa al món al respecte, però aquesta experiència particular és massa limitada i subjectiva com per fonamentar una anàlisi completa i equilibrada de la panoràmica actual del diàleg interreligiós. D'aquí que sovint hi sorgeixi la visió personal.

Les reflexions que aquí es faran es referiran al diàleg interreligiós com a fenomen global, sense entrar en les especificitats del diàleg entre dues determinades tradicions religioses (no es parlarà del diàleg judeocristià, per exemple). I els grans referents religiosos que es tindran presents seran bàsicament els següents: les tradicions indígenes, l'hinduisme i altres tradicions de l'Índia, les tradicions de la Xina, el buddhisme, el judaisme, el cristianisme i l'islam. Són tradicions antigues i sorgides en punts distants, molt diferents entre si i amb nivells diferents de presència en el nostre món. I la seva trajectòria és plena de llums i ombres. L'opció que es pren en aquesta anàlisi, però, és que, quan es parla de religions, es fa referència només als aspectes positius de les grans tradicions religioses esmentades.